

Иван Вазов
Неостаряла

Дал ме помни мой любезний!
Дал ме мисли и жалей?

Първото дихание на есента е фърлило покривало от увяхнала замисленост въз природата. Тя не е още тъжна, но става замислена. Витоша, строга, с потъмняла, почти жалейна зеленина, която на места удара на червено, мълчаливо издига в един куп вълнисти, гъсто напластени облаци своето навъсено чело; полето – излиняло, изрусяло, като един извехтял килим, някога зелен – мълчи или дреме. Младата акацийна горица на пипиниерата, попръскана с жълти златисти петна, унило се тъмнее сред пустото поле, очудена от умълчаването на своята самотия... А вечният Мусала показва в кръгозора своята чука с два върха, като Олимп, цял засипан с новия сняг... Сладка меланхолия, тиха, безименна тъга вее от тая картина.

Есен.

Когато приближавах към гигантския къс стена, старовремска развалина, изправена като една зазидана триумфална арка сред откошелни гробове, една песен екна:

Дал ме помни мой любезний!
Дал ме мисли и жалей?

Две моми се задават отляво из пътеката, що слазя от Курубаглар. Те вървят фанати за ръце и пеят. Някак неприятнофалшиво се озовават на ухото тия блудкавосантиментални стихове, постоянно същите повтаряни, с блудкавата си мелодия...

Дал ме помни мой любезний!
Дал ме мисли и жалей?

Момите произнасят: желай... Те приближават и влазят в моя път и отминуват напред към града, все пешком. Бедни девойки. Отсамната, височка, в цветна вехта роклица, в дясна ръка с една раздърпана омбре-ла и с една китка, върви стройно и напето, щастлива от чувството, че е млада и че ходи сред това свободно поле; другото момиче е по-ниско, в черно износено облекло, което личи, че е минало на снагата му от някоя друга – по-висока и по-пълна. То е хромо, но се ползува хитро от положението си да скрие по възможност тоя недостатък, като се тули зад другарката си. То обаче често се извъръща, защото има лице доста мило и приятно. То няма омбре-ла и носи само китка, каквато и другарката ѝ, от закъснели полски диви цветя.

Дал ме помни мой любезний!
Дал ме мисли и жалеи?

И аз слушам тия стихове от песента, които продължават да се повтарят. Тая песен, една от безбройните истерически-въздихателни любовни песни, които някога наводниха България, прослужила честно службата си на поколението, на което аз принадлежа, одъртяла, завехтяла, продължаваше да служи за разтуха в младежките му мъки и блянове и на новото поколение! Но какво от това? Нейната старост не бърка на двете девойки да изливат чрез нея прилива от чувствата си и свежата поезия на младостта. И есенната меланхолия не фърля никаква сянка в празника на техните пеещи сърца. На тия дрипави, сиромашки създания стигат няколко думи, случайно уловени в паметта им, за да огласят простора с ликуването на жизнерадостното усещане на битието. – Критиката и мъчният вкус са печален дар на разочарования или преситения живот. – Стигат им няколко одърпани полски цветенца, за да накичат с венец сиромашията си и надеждите си... Колко малко трябва на младостта да бъде щастлива и да изкаже това!

Бой, бой искаме ний,
Да се борим с врага злий...

Неколцина войника се задават от циганската махала, за да минат по стария римски мост. Ратната песен звучи грубо и свободно, пръска някакво усещане от здраве, сила и юнащина. Тази песен е по-истинска. Двете песни веднага млъкват при самия мост и двете млади дружини се сбират.

Момите потъват сред марсовците, радостни кикотения, шеговни чуруликания, размесени с дебели мъжки гласове: една минута неспокойната купчина оглашава предвечерната тишина на полето, позлатена от един откраднат презоблачен поздрав на слънцето от върха на Люлин планина.

От моста се разделиха. Хромата кокетка и другарката ѝ нямаха вече китките си... Те не пееха вече, но продължаваха много пъти да се извържат към отминалите юнаци, които може би отнасяха заедно с китките и друго нещо от тях... Едно късче от сърцето?...

Кой знае...

Девойките се изгубиха в една улица и скоро подир тях – и спомена

им.

Но цялата вечер следвах да ми се счуват ония два стиха, които сега добиха неизразима сила, свежест и поетичност, и с такава сладостна, тиха скръб звучаха на душата ми, и така тъжно, тъжно...

Ох, тая меланхолна есен!

КРАЙ

Източник: Словото
Набиране: Надежда Владимирова

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3821>]